

LAUSUNTO

Eduskunnan sivistysvaliokunnalle

Viite: lausuntopyyntönnö 11.5.2017

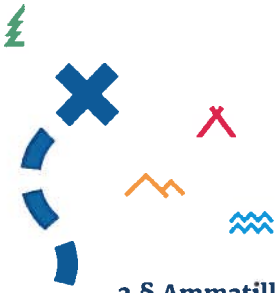
Asia: Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ammatillisesta koulutuksesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi (HE 39/2017)

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry kiittää sivistysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua edellä mainittuun hallituksen esitykseen liittyen ja toteaa sen johdosta sivistysvaliokunnalle kunnioittavasti seuraavaa:

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) katsoo, että ammatillisen koulutuksen reformi vaikuttaa merkittäväällä tavalla harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitun osaamisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen ammatillisessa koulutuksessa. SP-FS onkin lausunnossaan katsonut lakiesitystä nimenomaan tästä näkökulmasta ja kiinnittää siksi lausunnossaan huomiota vain lakiesityksen 2 §:ään *Ammatillisen tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitus* sekä 5. lukuun *Henkilökohtaistaminen*.

Lausunnon keskeinen sisältö

- Lähtökohta, jonka mukaan kaikki ammatilliset tutkinnot voitaisiin suorittaa osoittamalla osaaminen, vaikka osaaminen olisi hankittu koulutusjärjestelmän ulkopuolella, on oikea.
- Lakiesityksessä korostuva vahva tahtotila myös koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan epävirallisen oppimisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen tarjoaa hyvän lähtökohdan elinikäisen oppimisen tukemiseen.
- Ehdotettu muutos siirtää opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opiskelijan oikeudesta koulutuksen järjestäjän velvollisuudeksi on tarpeellinen.
- Osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ei saisi rajoittua vain opintojen alkuun ja koskettaa vain aiemmin hankittua osaamista, vaan myös opintojen aikana tapahtuvaa koulutuksen ulkopuolista oppimista on oltava mahdollista huomioida.
- Opiskelijalla tulisi olla oikeus saada koulutuksen järjestäjältä tarvittavaa ohjausta muualla hankitun osaamisen sanoittamiseen, tutkinnon osaamistavoitteisiin vertaamiseen sekä relevanttien osaamista osoittavien evidenssien kokoamiseen.
- Koulutuksen järjestäjien olisi tärkeää huomioida yhteistyöverkostoissaan myös alueelliset kansalaisjärjestöt ja harrastustoiminnan järjestäjät, sillä nämä tarjoavat monipuolisia oppimisympäristöjä aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamiseksi. Erityisesti nuorten harrastustoiminnalla on havaittu olevan huomattava merkitys aktiivisen kansalaisen tarvitsemien tietojen ja taitojen kehittymiselle.
- Jotta järjestöissä tapahtuvaa oppimista kyettäisiin hyödyntämään ja arvioimaan kattavasti, edellyttää tämä riittävää opettajien täydennyskoulutusta, jotta ammatillisen koulutuksen kentällä on tarvittava tieto kolmannen sektorin toiminnasta, ominaispiirteistä ja kolmannen sektorin mahdollistamasta epävirallisesta oppimisesta.

2 § Ammatillisen tutkintojen ja ammatillisen koulutuksen tarkoitus

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) iloitsee, että ehdotetussa laissa tutkintojen ja koulutuksen yhtenä tarkoituksena on antaa mahdollisuus ammattitaidon osoittamiseen sen hankkimistavasta riippumatta. SP-FS:n mielestä lähtökohta, jonka mukaan kaikki ammatilliset tutkinnot voitaisiin suorittaa osoittamalla osaaminen, vaikka osaaminen olisi hankittu koulutusjärjestelmän ulkopuolella, on oikea.

Vuonna 2015 joka kolmas suomalainen teki vapaaehtoistyötä ja vapaaehtoistyötä tehtiin keskimäärin 18 tuntia kuukaudessa. Merkittävä osa tehdystä vapaaehtoistyöstä tapahtui järjestön tai muun yhteisön organisoimana. ¹ Lisäksi järjestöt toteuttavat vuosittain huomattavan määrän järjestöllistä koulutusta. Esimerkiksi järjestö- ja vapaaehtoistoimintaan erikoistunut vapaan sivistystyön oppilaitos Opintokeskus Sivis järjestää vuosittain jäsenjärjestöjensä kanssa opintojaksoja noin 80 000 tuntia. ² Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) katsoo, että harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankitaan osaamista, josta on hyötyä niin yksilölle, työelämälle kuin yhteiskunnallekin. Valitettavan suuri osa tästä osaamisesta jää kuitenkin tällä hetkellä vielä näkymättömiin, vaikka esimerkiksi opintokeskusten kanssa toteutetuissa järjestöllisissä koulutuksissa hankitun osaamisen vertaaminen tutkinnon osaamistavoitteisiin on täysin mahdollista. Esimerkiksi SP-FS:n toteuttama koulutustoiminta on jo tällä hetkellä suurelta osin kuvattu osaamistavoittein, opintopisteytetty ja EQF-tasoitettu.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry haluaa korostaa erityisesti kahta lakiesityksessä ammatillisille tutkinnoille ja koulutukselle asettua tarkoitusta: elinikäisen oppimisen tukemista sekä opiskelijoiden kehityksen tukemista hyväksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi.

Lakiesityksessä korostuva vahva tahtotila myös koulutusjärjestelmän ulkopuolella tapahtuvan epävirallisen oppimisen tunnistamiseen ja tunnustamiseen tarjoaa hyvän lähtökohdan elinikäisen oppimisen tukemiseen. Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry katsoo, että elinikäisen oppimisen todellinen toteutuminen edellyttää nykyistä ketterämpää ja monipuolisempaa harrastus- ja vapaaehtoistoiminnassa hankittavan osaamisen tunnistamista ja tunnustamista.

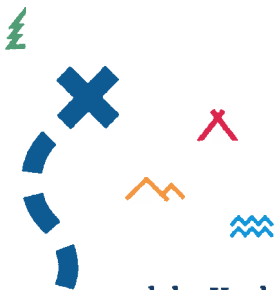
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry tahtoo muistuttaa, että erilaiset kansalaisjärjestöt ja harrastustoiminnan järjestäjät tarjoavat monipuolisia oppimisympäristöjä aktiiviseen kansalaisuuteen kasvamiseksi. Erityisesti nuorten harrastustoiminnalla on havaittu olevan huomattava merkitys aktiivisen kansalaisen tarvitsemien tietojen ja taitojen kehittymiselle. ³ Samanaikaisesti jopa 78 prosenttia opiskelijoista olisi halukas kokeilemaan vapaaehtoistyötä osana opintoja, jos se olisi mahdollista. ⁴ Koulutuksen järjestäjien olisikin tärkeää huomioida yhteistyöverkostoissaan myös alueelliset kansalaisjärjestöt ja harrastustoiminnan järjestäjät, jotta nämä ammatillisille tutkinnoille ja koulutukselle asetetut tarkoitukset voidaan saavuttaa.

---

¹ ja ⁴ Vapaaehtoistyön tekeminen Suomessa. Taloustutkimus 2015. Tutkimuksen teettivät Kansalaisareena ry, Kirkkohallitus ja HelsinkiMissio.

² Opintokeskus Sivis 2017. <https://www.ok-sivis.fi/sivis.html>, luettu 17.5.2017

³ Laitinen, M. ja Nurmi K. E. (2002). Biographical observations on active citizenship learning in Finland. University of Helsinki, Department of Education, Research report 183.

5. luku Henkilökohtaistaminen

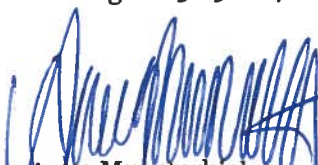
Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) katsoo, että ehdotettu muutos siirtää opiskelijan aiemmin hankkiman osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen opiskelijan oikeudesta koulutuksen järjestäjän velvollisuudeksi, on tarpeellinen. SP-FS haluaa kuitenkin korostaa, että osaamisen tunnistaminen ja tunnustaminen ei saisi rajoittua vain opintojen alkuun ja koskettaa vain aiemmin hankittua osaamista, sillä esimerkiksi virallisen koulutuksen ulkopuolista oppimista voi tapahtua myös opintojen aikana ja myös näin kertyvä osaaminen olisi oltava mahdollista huomioida henkilökohtaista osaamisen kehittämissuunnitelmaa päivittämällä. SP-FS huomauttaakin, että näiltä osin terminä ”aiemmin hankittu osaaminen” voikin olla hiukan harhaanjohtava ja parempi voisikin olla esimerkiksi ”muulla tavoin hankittu osaaminen”.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) ymmärtää, että on realistista asettaa opiskelijan vastuuksi tarvittavien osaamista osoittavien asiakirjojen tai muiden selvitysten esittäminen. SP-FS korostaa kuitenkin, että opiskelijalla tulisi olla oikeus saada koulutuksen järjestäjältä tarvittavaa ohjausta muualla hankitun osaamisen sanoittamiseen, tutkinnon osaamistavoitteisiin vertailuun sekä relevanttien osaamista osoittavien evidenssien kokoamiseen. SP-FS myös toivoo, että osaamisen tunnistamista ja tunnustamista ei lähestyttäisi dokumenttilähtöisesti ja painotettaisi erilaisia asiakirjoja osaamisen osoittamisen keinona tai välineenä. Osaamisen osoittamisessa voisi hyvin hyödyntää myös esimerkiksi sähköisiä osaamismerkkejä, videoaineistoa tai vertaisarviointeja.

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry pitää opiskelijan oikeusturvan kannalta tärkeänä, että opiskelijalla on tarvittaessa mahdollisuus esittää oikaisuopyyntö muualla hankitun osaamisen tunnustamista koskevaan ratkaisuun.

Lopuksi Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry (SP-FS) haluaa korostaa järjestöissä tapahtuvan epävirallisen oppimisen suurta hyödynnettävyydenmahdollisuutta ammatillisten tutkintojen osaamistavoitteiden saavuttamisessa. Jotta järjestöissä tapahtuvaa oppimista kyettäisiin kattavasti hyödyntämään ja arvioimaan, edellyttää tämä SP-FS:n mielestä riittävää opettajien täydennyskoulutusta, jotta ammatillisen koulutuksen kentällä on tarvittava tieto kolmannen sektorin toiminnasta, ominaispiirteistä ja kolmannen sektorin mahdollistamasta epävirallisesta oppimisesta. SP-FS toivookin, että sivistysvaliokunta huomioisi tämän tarpeen mietinnössään.

Helsingissä 30.5.2017

Anna Munsterhjelm
puheenjohtaja

Kaisa Leikola
toiminnanjohtaja

Suomen Partiolaiset – Finlands Scouter ry on Suomen suurin nuorisojärjestö, jonka toiminnassa on vuosittain mukana yli 65 000 jäsentä. Partio toimintaa harjoitetaan 750 lippukunnassa eli partion paikallisyhdistyksessä ympäri maan. Partiolaiset tekevät vuosittain yli kolme miljoonaa tuntia vapaaehtoistyötä. Tuntimäärä vastaa yli 1800 kokopäivätoimisen nuorisotyöntekijän työpanosta. Partio on kasvatustoimintaa, jonka tavoitteena on tukea lasten ja nuorten kasvua heidän yksilölliset ominaispiirteensä huomioon ottaen. Päämääränä on persoonallisuudeltaan ja elämäntavoiltaan tasapainoinen, vastuuntuntoinen, aktiivinen sekä itsenäisesti ajatteleva paikallisen, kansallisen ja kansainvälisen yhteisön jäsen.